

17. december 2008

Inatsisartut Forretningsorden-iani § 36 mm. 1 tunngavigalugu Naalackersuisunut apeqquteqaatit makkua apeqquteqaatiginiarpakka:

Naalackersuisunut apeqquteqaatit

1. Nunanut allanut tunngasutigut apeqquteqaatinnut siullermik 27. november 2008 nas-siunnikuusannut akissuteqaatit ajoraluartumik Naalackersuisunit akissuteqarnermi alla-gaasa allatut isikkulernissaat pisariaqartippara.

(Inatsisartunut ilaasorta q Jens B. Frederiksen, Demokraatit)

Asasara Per Berthelsen

Nalunngilara Aningaasaqarnermut kiisallu Nunanut Allanut tunngasunut Naalacker-suisunngor-ninnniit ulapputissarpassuarnik suliaqarsimaqisutit. Ilaatigut ukiup tullia-nut aningaasatigut inat-sisissaq naammassiniarlugu ulapputeqarsimaqaatit, kisiannili tamanna ima iluatinningsuungajas-simatigaaq aallaat Aningaasatigut 2009-mut I-natsisissaq Kalaallit-nunaata oqaluttuarisaanerani aatsaat taama amerlanerussuteqaqqalaartigisumik akuersissutigineqarluni.

Qularutiginnngivipparali Aningaasarnermut Inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarnera annertuu-mik piffissamik atuiffigisimassagit, kiisalu naatsorsuutigaara Naalackersuisutut ilaasortaaninnut atatillugu piffissakilaarnerup kingunerisaanik pisussaaffinnik sunik akisussaaffinnillu sunik taa-matut inissinneq nassatarnersoq suku-miisumik misissuissiginissaa periarfissaqarfigisimassann-gikkrit.

Taamaattumillu taamatgut inissisimanermi tunngaviulluinnartunik marlussunnguanik nassuiaa-teqarfigeruppakkrit. Siullermik ilisimasariaqarpat Inatsisartut tassaammata Naalackersuisut sul-i-sitsisui. Tassa ilaatigut imaappoq, Inatsisartuni ilaasortat ilaat ilinnut apeqquteqarpat pinngitso-ornak akissuteqarfigisussaagakku, tassa apeqqutit allakkatigut imaluunniit Inatsisartut Ataatsimi-ittarfiani Oqaluttarfimmiit toqqaannartumik ilinnut apeqqutigineqarpata.

Aapasaanik Inatsisartut Inatsisaat nr. 6 13. maj 1993-imeersoq, tassa Naalacker-suisunut ilaa-sortat akisussaaffeqarnerannut tunngasoq sapinngisamik sukumiisumik iserfiginiassagit. Inatsim-mi tassani pingaartumik § 6 eqqumaffigisariaqarpat, taannalu imatut allaqqavoq:

§ 6. Naalackersuisunut ilaasorta q § 10 naapertorlugu pineqaatissinneqassaaq piaaraluni ima-luunniit mianersuaalliorujussuarnermigut Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat inatsisilluunniit allat malillugit imaluunniit atorfimmi suunera malillugu imminut pisussaaffigisassannngortitaasut malillugit iliunngikkuni.

Imm. 2. Imm. 1-imi aalajangersagaq aamma atorneqartassaaq Naalakkersuisunut ilaasortaq eqqunngitsumik paasinerluutaasinnaasumilluunniit inatsisartunut paasissutissiisimappat imaluunniit inatsisartut oqaluuserisassamik oqaluuserinninneranni paasissutissanik oqaluuserisap inatsisartunit aalajangiiffigineqarnissaanut annertuumik pingaaruteqartunik nipangiussisimappat.

Taakkua paasilluarneqarnissai pingaaruteqarluinarput, taamaaliunngikkuimmi Inatsisartut tatinginninnginnermik taasissutigitissinnaammatsit.

Taamatut ilinnut saaffiginnittariaqarninnut pissutaavoq demokratiimik ingerlatsiner-mut tunngaviusut tassaapput apeqquteqartunut aalangersimasunut arlaqartunut akissuteqaatit 8. december 2008 tigusermagakkit, tassa tassani atorfinnut tunngatillugu angalanissaraluannut piffissaq kingullerpaaq atorlugu taamaatissimasannut tunngatillugu apeqquteqaatigisimasakka. Apeqquteqaatinnut akissuteqaatit naam-maginangitsutut nalilerpakka inatsisinillu unioqqutitsinermut qanilluinnarlutik.

Aallaqqaataaniillu aallartillanga. Apeqquteqaat 1-imut akissuteqaatit ima allapputit:

”Aallarnissamik taamaatitsineq aallarnissaq ulloq 17. november 2008 pisussa qioqqullugu saapatip akunnerata naanerani aalajangiunneqarpoq, tassa angalanissap piviusunngorsinnaannginnera paasinarsimmat, tassa timmisartornissap ulluni pi-ngasuni ingerlanneqarnissaa piviusunngorsinnaanngimmat.”

Taamatut akissuteqarneq kukkuneruvoq. Nuummiit Kangerlussuarmut angalanissaq 17. november pisinnaasimagaluarpoq, taavalu 18. november København-imut i-ngerlaqqinnissaq pisinnaasimagaluarluni. Tamanna kialluunniit Air Greenland-ip aallarfiissaasa misissornerisigut takusinnaavaa. Angalanissannut pilersaarutitit naapertorlugit København-imiit Bruxelles-imut ingerlaqqittussaavutit 21. november, taamaammallu silap ajornera pissutigalugu angalanissannik taamaatitsisimaninnut tunngaviusimanaviannigilaq.

Apeqquteqaat 3-mi imaattumik apeqquteqarfigineqarputit:

”Angalanissamik taamaatitsisimaneq tassaasimannginnerluni Aningaasaqarnermut Nunanaullu Allanut tunngasunut Naalakkersuisup aallaqqanerani Demokraatini ilaa-sortat ataatsimik amerlissuteqartussaanerat?”

Tassungalu akissuteqarputit

”Toqqaannartumik naamik”

Matumani erseqqissumik aappimik naaggamilluunnit akissuteqarnissaq periarfissaqaraluarpoq. Tamanna isumaqartinneqarsinnaavoq imaluunniit isumaqartinneqarsinnaanngilaq.

Apeqquaqarmmut 4-mut akissuteqarninni angalanissamut tassunga peqataanngin-nissat Kalaallit-nunaata isigineqarnerata ajoquserneranik kinguneqartussaajunnaariaaarpoq. Kisiannimi soormiuna Demokraatit allattoqarfiannut taavalu Inatsisartut allattunerannut email-ikkut allattariaqarsimasutit, tassanilu paatsuugassaannngitsu-mik nassuiaatigalugu angalanissamut tassunga peqataanngikkaluaruit tamanna Ka-laallit-nunaannut, aammalu Kalaallit-nunaata isigineqarneranut ajoqusiisussatut er-seqqissaatigalugu?

Kiisalu apeqquqarmmut 5-imut akissuteqaatinnut atatillugu oqaaseqaateqalaarniarpunga, apeqqullu imaappoq:

”Nunanut allanut tunngasut Naalakkersuisoqarfimmut allanut suliassanik isumagin-nilluarsinnaanerusunut nuunneqarsinnaanissaat Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigisimannnginnerlugu?”

Imalu akissuteqarputit:

”Tamanna sunnguakkulluunniit eqqarsaatersuutigineqarsimannngilaq. Akerlianilli Naalakkersuisut Siulittaasuata uvanga Aningaasaqarnermut Nunanullu Allanut tunngasunut Naalakkersuisutut sulisimanera annertuumik naammagisimaarpaa.”

Nalunngilara nersualaarneqarnissamik assorsuaq pisariaqartitsisutit, taamaammallu Naalakkersuisut Siulittaasuanniit nersualaarneqarsimanerit uvaguttaaq nuannaaru-tigaarput. Tassa angummit, illit nammineerlutit siusinnerusukkut amigartunik ilisimasaqarnera pissutigalugu ataqquiuminaat-sissimagaluakkannit. Tamatumunngalugu tunngatillugu Inatsisartut oqaluttarfianniit tassunga tunngatillugu 25. september 2007 oqaaserisimasannik ilaarsiffigilaarusuppakkit:

”Ukiuni kingullerni Naalakkersuisut akuttunngitsumik taarserneqartarnerisa erseq-qilluinnartumik takutippaa nunatta Naalakkersuisut Siulittaasuannik pitsaasumik aqutsisinnaassuseqartumik qanoq atorfissaqartitsiginera. Naalakkersuisut Siulittaasuanik eqqortunik aalajangiinisamut sapiissuseqartumik – aamma aalajangikkat nuannarineqanngikaluarpataluunniit. Naalakkersuisut Siulittaasuataq suleqatiminit ataqqineqartoq.

Ullumikkut taamaattumik peqanngilagut.

Ullumikkut Naalakkersuisunut Siulittaasoqarpugut, kikkunnit tamanit – aamma uvannit – inuttut pitsaasumik ilakkuminartutullu isigineqartumik. Piginnaaneq

ajunngitsaq, taamaattumillu naalakkersuisoqataanut aammattaq sunniussimasaq, ajoraluartumilli nunatsinnik aqqutsinnaasuseqarnermik sunnguamiluunniit takusassaqarfiunngitsaq.”

Ullumikkut Naalakkersuisut Siulittaasuata aqutsisinnaasusianut allatorluinnaq isiginnilersimane-rit paasisinnaalluarpara, tamannalu tusaatissatut tigorussuppara, naak siutinni akisuarpaluttuinnaagaluartoq.

Tamakkua tunuliaqutaralugit qinnuvigerusuppakkit apeqquteqaatika ilinnut nassiussimasakka torernerusunik akissuteqarfigeqqullugit. Aammalu inussiarnersumik qinnuvigissavakkit apeqquteqaatika akilerukkit piviusorsiornerusunik tunngavilinnik akissuteqarfigeqqullugit tasami tamanna Inatsisartut inatsisaanni nr- 6-imi 13. maj 1993-imeersumi, Naalakkersuisunut ilaasortat akisussaaffeqarnerannut tunngasumi piumasaqaataammat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jens B. Frederiksen
Demokraatit siulittaasuat